

Departementet for Børn og Unge

Redegørelse om mulighederne for at give børn under 18 år, der har været udsat for et seksuelt overgreb, samt forældre/værger hertil, et retskrav på øjeblikkelig psykolog

Redegørelse om mulighederne for at give børn under 18 år, der har været udsat for et seksuelt overgreb, samt forældre/værger hertil, et retskrav på øjeblikkelig psykolog

Grønlands Selvstyre
Departementet for Børn og Unge

Imaneq 4
Postboks 260
DK-3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat // Grønland

ian@nanog.gl

Tlf. +299 34 50 00

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Data vedrørende seksuelle overgreb
3. Tilbud til børn udsat for seksuelle overgreb
4. Lovgivning
5. Mulige modeller – afdække forudsætninger, herunder økonomiske og administrative konsekvenser

1. Indledning

Inatsisartut vedtog på FM2022 at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde en redegørelse om mulighederne for at give børn under 18 år, der har været udsat for et seksuelt overgreb, samt forældre/værger hertil, et retskrav på øjeblikkelig psykologhjælp. Redegørelsen skal skitsere mulige modeller og afdække forudsætningerne herfor, herunder de økonomiske og administrative konsekvenser.

Under Inatsisartuts behandling af beslutningsforslaget gjorde Naalakkersuisut opmærksom på de igangværende indsatser af relevans for forslaget. Indsatserne omfattede evaluering af *Killiliisa – Lad os sætte grænser*, Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb, 2018-2022, - Børnehus-projektet 2022-2024 samt initiativerne i *Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland, 2020-2023*.

I betænkningen fra Inatsisartuts Familie- og Sundhedsudvalg bemærkede udvalget, at der var bred enighed om at forbedre de indsatser, som tilbydes børn og deres forældre i tilfælde af, at børn bliver udsat for seksuelle overgreb. Endvidere opfordrede udvalget Naalakkersuisut til at være opmærksom på kommunernes indsatser med relevans for redegørelsens indhold, således at disse beskrives og indgår som elementer i redegørelsen.

2. Data vedrørende seksuelle overgreb

Omfanget af seksuelle overgreb mod børn er meget højt.

Af Politiets Årsberetning 2023 fremgår, at der har været 249 anmeldelser af seksuelle overgreb mod børn under 15 år. Dette er et markant fald i forhold til 2022, hvor der var 292 anmeldelser om henholdsvis voldtægt, kønsligt forhold til barn under 15 år og blufærdighedskrænkelser. I 2021 blev der anmeldt 249 seksualforbrydelser mod børn under 15 år. I 2020 var der 338 anmeldelser og i 2019 var der 225 anmeldelser.

Af rapporten "Mental sundhed og helbred blandt 15-34 årige i Grønland", udgivet af SDU i 2021, fremgår, at kun omkring halvdelen af de seksuelle overgreb er blevet anmeldt. Datagrundlaget for rapporten er Befolkningsundersøgelsen fra 2018.

Tusaannga modtager mange henvendelser vedrørende seksuelle overgreb mod børn.

Tusaannga har i perioden 2021 – 2023 har 97 samtaler om seksuelle overgreb med børn under 18 år og har i samme periode haft 115 samtaler om seksuelle overgreb med unge i alderen 18-25 år. Der foreligger ikke data om henvendelser fra nære pårørende til børn udsat for seksuelle overgreb.

3. Tilbud til børn udsat for seksuelle overgreb

Bekæmpelse af seksuelle overgreb mod børn og unge har været et højt prioriteret område i mange år såvel med hensyn til forebyggelse som med hensyn til at yde hjælp og behandling til ofre for seksuelle overgreb.

Tusaannga

er en hotline, som har åbent alle døgnets timer alle ugens dage. Alle kan kontakte Tusaannga og tale om problemstillinger, som man føler, ikke selv at kunne løse. Både ofre for seksuelle overgreb og pårørende kan kontakte Tusaannga, som kan tage den første samtale og være

behjælpelig med at foreslå, hvor barnet, den unge, den voksne kan henvende sig for at få hjælp.

Opringning eller sms til Tusaannga er gratis og barnet, den unge, den voksne kan henvende sig anonymt.

Tusaannga yder ikke akut psykologhjælp, men rådgiveren i Tusaannga kan lytte og tage en samtale. Hvis samtalen handler om seksuelt overgreb, skal Tusaannga sende en underretning til kommunen.

Børnerejseholdene

Formålet med børnerejseholdene er primært at udrede og behandle børn og unge under 18 år, som har været udsat for seksuelle overgreb.

Tilbuddet er landsdækkende og indsatsen opstartes i byer efter kommunal anmodning. Rejseholdene er baseret i Nuuk og varetager indsatsen delvist fra Nuuk og delvist via udgående rejseaktiviteter.

Indsatsen omfatter udredning og behandling af børn og unge, som er ofre for seksuelle overgreb. Indsatsen omhandler også støtte til barnets omsorgspersoner og opkvalificering af fagpersonale i lokalområdet for at forankre viden om og behandlingsmetoder i relation til seksuelle overgreb. Et behandlingsforløb strækker sig over ét år.

Bemandingen af rejseholdene er psykologer og psykoterapeuter.

Børnerejseholdene har indgået et stærkere samarbejde med politiet, særligt overgrebssektionen.

Børnerejseholdene yder akut psykologhjælp ved behov, når de er ude lokalt. Børnerejseholdene yder derudover ikke akut psykologhjælp.

Børnehuse

Dette tilbud er under etablering som projekt i 3 byer, Maniitsoq, Ilulissat og Tasiilaq. Projektet er finansieret af den danske finanslov i perioden 2022-2024 med i alt 16,9 mio.kr.

Formålet med etablering af børnehuse i Grønland er, at børn, der har været udsat for overgreb i form af vold og/eller seksuelle overgreb, bliver mødt af en kvalificeret og skånsom indsats ét samlet sted og ud fra de tilgængelige ressourcer. Børnehuset skal udgøre en samlet fysisk ramme for samarbejde med de øvrige aktører på myndigheder, når der sker overgreb mod børn. De involverede myndigheder omfatter blandt andet kommunerne, politiet, sundhedsvæsenet og øvrige myndigheder.

Børnehusenes målgruppe er børn og unge indtil det fyldte 18. år, hvor der er viden eller mistanke om, at der er begået vold og/eller seksuelle overgreb. Derudover kan barnets nærmeste omsorgspersoner modtage støtte i børnehuset med henblik på en helhedsorienteret og samlet indsats med barnet i centrum. Dette ville modvirke, at barnets og dets nærmeste omsorgspersoner skal genfortælle historien og dermed kan sikre sig den nødvendige faglige bistand og muligheden for at kunne modtage den relevante støtteforanstaltning til barnet og omsorgspersonerne.

Projektet omfatter også, at lokale fagpersoner tilknyttet børnehusets tværfaglige funktion bliver opkvalificeret i overgrebssager og dermed skaber en ekspertise i lokalområdet.

Om børnehusene vil kunne yde akut psykologhjælp, vil blandt andet afhænge af ansættelse af psykolog i børnehuset eller anden mulighed for adgang til psykolog – eventuelt online.

Børne- og familiecentre og familiehuse

I alle kommuner og byer er etableret børn- og familiecenter, familiecenter eller familiehus. Disse reguleres i § 55a i Inatsisartutlov nr. 68 af 20. november 2023 om ændring af Inatsartutlov om støtte til børn samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 7 af 26. januar 2024 om børne- og familiecentre, familiehuse og krisecentre.

Børne- og familiecentre samt familiehuse skal yde tværfaglig rådgivning, vejledning og behandling til børn, unge og familier, herunder vordende familier, med særligt fokus på børn og unge, der er socialt udsatte eller har særlige behov. Og børne- og familiecentre og familiehusene skal yde rådgivning og vejledning til sagsbehandlere i barnets eller den unges hjemkommune i sager efter Inatsisartutlov om støtte til børn. Endvidere skal børne- og familiecentrene bistå sagsbehandleren i barnets eller den unges hjemkommune med at vurdere, undersøge og udrede sagen.

Børne- og familiecentrene skal som minimum tilbyde følgende:

- 1) Familierådslagning eller andre lignende indsatser, hvor børn og unge under 18 år og deres familie og netværk inddrages i barnets behov og udfordringer og i fællesskab opstiller forpligtende mål for de involverede personer med henblik på at støtte barnets trivsel og udvikling.
- 2) Vejledende familiebehandling.
- 3) Tidlig indsats til udsatte gravide og forældre til børn under 2 år.
- 4) Terapeutiske behandlingsforløb.
- 5) Åben rådgivning i form af samtaler uden krav om forudgående tidsbestilling eller visitering.
- 6) Krisehjælp.

Familiehuse skal som minimum tilbyde følgende:

- 1) Åben rådgivning og vejledning i form af samtaler uden krav om forudgående tidsbestilling eller visitering.
- 2) Vejledende familiebehandling.
- 3) Krisehjælp.

Der er inden for rammerne af børne- og familiecentrene og familiehuse mulighed for at beslutte, at der skal etableres tilbud om akut psykologhjælp til børn, som bliver udsat for seksuelle overgreb, samt deres forældre/værger. Forudsætningen er imidlertid, at der er psykolog ansat til at yde den akutte hjælp eller at der er online adgang til psykolog til at yde den akutte hjælp.

Nationalt Center for Rådgivning og Terapi

Naalakkersuisut forbereder etablering af et landsdækkende center med en sammenhængende organisering af de eksisterende borgerrettede behandlingstilbud i Socialstyrelsen, der støtter, rådgiver og behandler borgere, så de kommer ud af psykisk mistrivsel og tilbage i uddannelse eller i beskæftigelse. Initiativet er nævnt i Holdbarheds- og Vækstplan 2. Centret skal opfylde behovet for én-dørs-princippet og gøre det enkelt at søge hjælp.

Visionen for det nationale center er, at borgere i psykisk mistrivsel skal hjælpes til at kunne deltage hensigtsmæssigt i samfundet igen.

Centeret er under forberedelse og det er ikke afklaret, om der indenfor centerets rammer i regi af Børnerejsehold etableres tilbud om akut psykologhjælp til børn, der har været udsat for seksuelt overgreb samt til deres forældre / værger. Da centeret er landsdækkende, vil det i givet fald skulle ydes online.

4. Lovgivning

Der er ikke i Inatsisartutloven om støtte til børn et retskrav på akut psykologhjælp til barnet eller dennes forældre/værge.

Jf. § 25 i Inatsisartutloven om støtte til børn skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om særlige støtteforanstaltninger, når det må anses at være af væsentlig betydning for et barns særlige behov for støtte. I bestemmelsen oplystes flere støtteforanstaltninger, men ikke psykologhjælp. § 25, stk. 4, nr. nævner "anden støtte, der har til formål at sikre barnets udvikling og trivsel." En kommune kan således etablere akut psykologhjælp som støtteforanstaltning, men dette forudsætter, at det i praksis er muligt for kommunen at yde akut psykologhjælp.

Jf. § 55 a, stk. 5 nr. 5, kan Naalakkersuisut fastsætte nærmere regler om børne- og familiecentre og familiehuse, herunder regler om oprettelse og drift af børnehuse i tilknytning til børne- og familiecentre. Hjemlen er imidlertid ikke brugt til at fastsætte nærmere regler om børnehuse, i gældende bekendtgørelse om børne- og familiecentre, familiehuse og krisecentre, da der ikke er tilstrækkelige erfaringer med børnehuse, som kan give grundlag for bestemmelser herom.

Forventningen er, at der fremover udvikles flere børnehuse, som kan danne ramme for støtte til børn, som har været udsat for seksuelle overgreb og deres forældre / værger. Forventningen er, at der derved bliver grundlag for regulering af børnehusene, bl.a. om at tilbyde akut psykologhjælp.

5. Modeller

Den centrale udfordring for at kunne give et retskrav om øjeblikkelig psykologhjælp til børn udsat for seksuelt overgreb samt til deres forældre/værger er manglen på psykologer i forhold til behovet for psykologhjælp.

Da der er mangel på psykologer i forhold til behovet for hjælp, kan en model for "akut psykologhjælp" være at udvide til tilbud om "akut psykologisk hjælp". Herved inkluderes andre faggrupper, især psykoterapeuter, som kan yde den akutte hjælp til børn, som har været udsat for seksuelle overgreb

Især manglen på psykologer gør, at der må være en model på lokalt plan og en model på landsplan.

På lokalt plan er modellen, at der udvikles børnehuse lokalt i tilknytning til børne- og familiecenter eller familiehus.

På landsplan er modellen, at Tusannga kan modtage henvendelse om seksuelt overgreb at det nationale center for rådgivning og terapi i regi af Børnerejsehold har et online-tilbud, som er subsidiært det lokale tilbud.

Lovgivning

Naalakkersuisut vil i kommende ændring af Inatsisartutloven om støtte til børn medtage bestemmelser om akut psykologhjælp eller akut psykologisk hjælp til et barn, som har været udsat for seksuelt overgreb samt hjælp til barnets nære pårørende.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Angående ændring af lovgivningen vil dette ikke have administrative og økonomiske konsekvenser, da § 25 i Inatsisartutloven om støtte til børn allerede omfatter "særlige støtteforanstaltninger, når det må anses at være af væsentlig betydning for et barns særlige behov for støtte".

Angående ændring af bekendtgørelsen om børne- og familiecentre, familiehuse og krisecentre til også at omfatte bestemmelser om akut psykologhjælp i børnehusene, vil dette få administrative og økonomiske konsekvenser. Det er imidlertid for tidligt at estimere de administrative og økonomiske konsekvenser, da børnehuse indtil videre kun er etableret i 3 byer som projekter.